

U 56/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamiseksi sekä ehdotuksesta asetuksen (EU) N:o 1370/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse EU:n koulujakelujärjestelmästä

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 16 päivänä heinäkuuta 2025 antama ehdotus yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta (COM (2025) 553 final) sekä komission antama ehdotus neuvoston asetuksen (EU) N:o 1370/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse EU:n koulujakelujärjestelmästä (COM(2025) 554 final) sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 20.11.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Maatalousneuvos Anna-Leena Miettinen

20.11.2025

KOMISSION EHDOTUS ASETUKSEN (EU) N:O 1308/2013 MUUTTAMISESTA SILTÄ OSIN KUIN ON KYSE KOULUHEDELMÄ-, VIHANNES- JA -MAITOJÄRJESTELMÄSTÄ (EU:N KOULUJAKELUJÄRJESTELMÄ), ALAKOHTAISISTA INTERVENTIOISTA, VALKUAISALAN LUOMISESTA, HAMPPUA KOSKEVISTA VAATIMUKSISTA, JUUSTON, VALKUAIKASVIEN JA LIHAN KAUPAN PITÄMISEN MAHDOLLISISTA VAATIMUKSISTA, LISÄTUONTITULLIEN SOVELTAMISESTA, MAATALOUSTUOTTEIDEN SAATAVUUTTA HÄTÄTILANTEISSA JA VAKAVISSA KRIISITILANTEISSA KOSKEVISTA SÄÄNNÖISTÄ SEKÄ VAKUUKSISTA JA

KOMISSION EHDOTUS NEUVOSTON ASETUKSEN (EU) N:O 1370/2013 MUUTTAMISESTA SILTÄ OSIN KUIN ON KYSE HEDELMIEN JA VIHANNESTEN, BANAANIEN JA MAIDON TOIMITTAMISESTA OPPILAITOKSIIN (EU:N KOULUJAKELUJÄRJESTELMÄ)

1 Tausta

Komissio antoi 16.7.2025 otsikkoasian mukaisen ehdotuksen (COM (2025) 553 final) maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (jäljempänä *yhteinen markkinajärjestelyasetus*) muuttamisesta. Samassa yhteydessä komissio antoi myös ehdotuksen (COM/2025/554 final) (EU) N:o 1370/2013 maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä annetun neuvoston asetuksen (jäljempänä fixing-asetus) muuttamisesta. Komissio ehdottaa asetusta muutettavan siltä osin kuin on kyse hedelmien ja vihannesten, banaanien ja maidon toimittamisesta oppilaitoksiin (EU:n koulujakelujärjestelmä). Komissio antoi nyt kyseessä olevat ehdotukset useiden muiden sektorikohtaisten lainsäädäntöehdotusten kanssa samanaikaisesti, kun se antoi tulevaa monivuotista rahoituskehystä vuosille 2028–2034 koskevan ehdotuksensa. Yhteinen markkinajärjestelyasetus kytkeytyy osaksi laajempaa kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa koulujakelujärjestelmän ja sektoriohjelmien kautta.

Tulevaa rahoituskehystä koskevassa kokonaisuudessa komissio antoi maatalous- ja kalastuspolitiikan alalla nyt kyseessä olevan ehdotuksen lisäksi ehdotukset liittyen yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan uudistamiseen. Näistä ehdotuksista (COM(2025) 560 final, COM/2025/559 final) annetaan eduskunnalle erillinen valtioneuvoston kirjelmä.

Yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetusehdotuksen taustalla on komission antama tiedonanto maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM(2025) 75 final). Asiasta on annettu 14.3.2025 E-kirje (E 6/2025 vp). Visiossa esitettiin tiekarttaa tuleville strategisille ehdotuksille maatalous- ja ruokasektorin vetovoiman parantamiseksi ja vakaan toimintaympäristön luomiseksi koko ruokaketjun toimijoille. Lisäksi visiossa hahmoteltiin tulevan yhteisen maatalouspolitiikan painopisteitä vuoden 2027 jälkeiselle ajalle. Yksi vision

keskeisistä politiikkatavoitteista on sektorin vetovoimaisuuden edistäminen ja sen alla erityisesti reilun ja tasapainoisen ruokaketjun edistäminen.

Komissio antoi myös joulukuussa 2024 ehdotuksensa yhteisen markkinajärjestelyasetuksen muutoksiksi viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa. Asetuksen käsittely on Euroopan unionin toimielimissä edelleen kesken. Asiasta on annettu valtioneuvoston selvitys 6.2.2025 (U 2/2025). Komission odotetaan antavan vuonna 2026 myös ehdotuksen nk. kauppatapadirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/633 hyvän kauppatavan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa) päivittämiseksi. Uudistuksen tavoitteena on parantaa alkutuottajien asemaa sopimusketjussa.

2 Ehdotuksen tavoite

Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen muutosehdotuksen tavoitteena on osaltaan vahvistaa maataloussektorin kilpailukykyä, kestävyyttä sekä kriisinkestävyyttä. Komission mukaan ehdotuksen tavoitteena on myös auttaa viljelijöitä hyödyntämään paremmin yrittäjäpotentiaaliaan ja tarttumaan uusiin markkinamahdollisuuksiin ja siten vahvistamaan asemaansa elintarvikeketjussa. Ehdotuksen tavoitteena on myös edistää mm. proteiinikasvien viljelyä.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään myös edistämään Niinistön raportin hengessä unionin ja jäsenvaltioiden varautumista ja huoltovarmuutta. EU:n koulujakelujärjestelmän uudistuksen tavoitteena on luoda uudelleen yhteys lasten ja maatalouden välille ja edistää terveellisiä ruokailutottumuksia.

Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on edistää unionin kotieläinsektorin asemaa ja parantaa lihatuotteiden kuluttajainformaatiota.

Kumppanuussuunnitelma-asetusehdotuksessa on määritelty yleiset tavoitteet ja erityistavoitteet kumppanuussuunnitelmille, joista neljäs erityistavoite ”Ylläpidetään unionin elämänlaatua” liittyy yhteiseen maatalouspolitiikkaan ja sitä kautta myös yhteisen markkinajärjestelyasetuksen alla säädettäviin kumppanuussuunnitelman osa-alueisiin.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Muutokset maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun asetukseen (EU) N:o 1308/2013

Koulujakelujärjestelmä

EU:n koulujakelujärjestelmän tavoitteena on tukea elintarviketuotantoa ja edistää lasten terveellisiä ruokailutottumuksia lisäämällä hedelmien, vihannesten, maidon ja tiettyjen maitotuotteiden kulutusta kouluissa ja päiväkodeissa. Järjestelmällä tuetaan tuotteiden jakelun lisäksi koulutus- ja tiedotustoimia.

Ehdotuksessa koulujakelujärjestelmä siirretään osaksi kumppanuussuunnitelmaa ja samalla siihen edellytetään aiemmasta poiketen kansallista rahoitusta. Tästä säädetään tarkemmin kumppanuusrahastoasetusehdotuksen 22 artiklassa. Ehdotus ryhmittelee uudelleen nykyisessä yhteisessä markkinajärjestelyasetuksessa koulujakelua koskevien artiklojen sisältöä ja ehdotukseen on siirretty joitakin aiemmin delegoidulla asetuksella annettuja vaatimuksia.

Nykyisellään jäsenvaltiot laativat koulujakelua koskevan erillisen strategian, viimeisin strategia koskee kouluvuosia 2023/2024–2028/2029.

Jäsenvaltiot päättäisivät osana kumppanuussuunnitelmaa järjestelmän rahoituksesta ja siihen olisi kohdistettava vähintään 30 prosenttia kansallista rahoitusta. EU:n rahoituksen määrä olisi päätettävä kumppanuussuunnitelmassa. Asiasta säädettäisiin kumppanuusasetusehdotuksessa.

Komission ehdotuksen mukaan jatkossa myös koulujakelujärjestelmä sisällytetään osaksi kansallista kumppanuussuunnitelmaa. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden valinnat esimerkiksi jaeltavista tuotteista ja jakelun kohderyhmistä esitetään kumppanuussuunnitelmassa. Kohderyhmissä voidaan painottaa ehdotuksen mukaan myös sosioekonomisia näkökohtia. Voimassa olevassa yhteisessä markkinajärjestelyasetuksessa määritellään tarkemmin tukiohjelman kohderyhmä. Siinä todetaan, että kohderyhmä koskee lapsia, jotka käyvät päiväkodeissa, esikoulussa sekä ensimmäisen ja toisen asteen oppilaitoksissa. Komission asetusehdotuksessa voimassa olevat säännökset ehdotetaan korvattavan uusilla ja ehdotuksessa ei ole enää mainittu näin yksityiskohtaisesti eri kohderyhmiä vaan lapset, jotka käyvät koulua jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnoimissa tai tunnustamissa oppilaitoksissa.

Tukikelpoiset tuotteet ovat ehdotuksessa nykyisen kaltaiset. Niihin lukeutuisivat tuoreet hedelmät ja vihannekset sekä niistä jalostetut tuotteet, tuoreet banaanit sekä maito ja maitotaloustuotteet.

Jaettavien tuotteiden rasvapitoisuus voisi olla enintään 30 prosenttia ja vapaan sokerin määrää enintään 10 prosenttia, eivätkä tuotteet saisi jatkossakaan sisältää lisättyä sokeria, lisättyä suolaa, lisättyä rasvaa, makeutusaineita tai tiettyjä keinotekoisia aromivahventeita. Jalostetut tuotteet saisivat tietyn edellytyksen sisältää vähäisiä määriä näitä lisättyjä aineita. Asetuksen liite V, jossa on annettu jäsenmaille mahdollisuus täydentää jakelua tietyillä maustetuilla maitotuotteilla, ehdotetaan poistettavaksi.

Jäsenvaltioiden pitäisi kumppanuussuunnitelmassa painottaa joko tuoreiden hedelmien ja vihanneksen kausituotteita ja rasvatonta tai osittain rasvatonta makeuttamatonta maitoa ja laktoosittomia versioita tai molempia näistä tuoteryhmistä.

Jäsenvaltioiden olisi kansalliset olosuhteet huomioon ottaen asetettava etusijalle unionista peräisin olevien tuotteiden jakelu ja yksi tai useampi seuraavista:

- a) tuotteet, joiden ilmastojalanjälki on pieni;
- b) tuotteet, jotka on sertifioitu luonnonmukaisen tuotannon vaatimusten mukaisesti;
- c) tuotteet, jotka on pakattu kestäviin pakkauksiin;
- d) tuotteet, jotka on tuotettu noudattaen eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia tai käytäntöjä, jotka ovat tiukempia kuin unionin lainsäädännössä säädetty vaatimukset tai käytännöt;
- e) tuotteet, jotka tuotetaan ja joita pidetään kaupan paikallisesti ja joiden toimitusketjut ovat lyhyet;
- f) tuotteet, jotka ovat peräisin pientiloilta, sellaisena kuin ne määritellään jäsenvaltioissa;
- g) tuotteet, jotka ovat reilun kaupan tuotantostandardien mukaisia.

Tähän luetteloon on nykyiseen asetukseen nähden lisätty ilmastojalanjälki, eläinten hyvinvointi ja pientilat.

Asetusehdotuksessa säädettäisiin, kuten nykyisessä koulujakelua koskevassa delegoidussa asetuksessa, siitä, että koulujakelun tuotteita ei käytetä tavallisten kouluaterioiden valmistukseen tai kouluaterioiden ainesosien korvaamiseen. Jälkimmäisestä vaatimuksesta voitaisiin kuten aiemminkin poiketa, jos kouluateriat jaetaan maksutta. Koulujakelun tuotteiden tulee ehdotuksen mukaan, kuten nykyiselläkin, olla selkeästi tunnistettavissa osaksi koulujakelujärjestelmää.

Koulujakelujärjestelmä sisältäisi nykyiseen tapaan myös lapsille suunnattuja tiedotustoimia.

Kaupan pitämisen vaatimukset, lihan nimitykset

Komissio ehdottaa muutoksia kaupan pitämisen vaatimuksiin. Ehdotuksessa lisättäisiin kaupan pitämisen vaatimusten soveltamisalaan valkuaiskasvit, naudan-, sian-, lampaan- ja vuohenliha sekä juusto. Juuston osalta tavoitteena on myös yhdenmukaistaa tiettyjen juustojen määritelmiä ja koostumusta yhtenäisen laadun varmistamiseksi sisämarkkinoilla. Samassa yhteydessä komissio ehdottaa, että mahdollisuutta alkuperätiedon ilmoittamiseen kaikista tuotteista, jotka kuuluvat kaupan pitämisen vaatimusten soveltamisalaan, laajennettaisiin. Tarkoituksena on antaa kuluttajille tietoa tuotteiden alkuperästä.

Tuotteisiin, joista voidaan antaa määritelmiä, nimityksiä ja myyntinimityksiä lisättäisiin sian-, lampaan- ja vuohenliha. Määritelmiä, nimityksiä ja myyntinimityksiä koskevaan liitteeseen lisättäisiin kohta, jonka mukaan ainoastaan lihasta ja lihavalmisteista voi käyttää sellaisia nimityksiä kuten naudanliha, sianliha, siipikarja, koipi, sisäfilee, kuve, selkä, kylkiluut (engl. ribs), lapa, potka, kyljys, siipi, rintapala, reisi, rinta, pekoni. Luettelossa on yhteensä 29 nimitystä. Ilmaisua ”liha” ja edellä tarkoitettuja nimityksiä voitaisiin käyttää vain tuotteissa, joissa lihaa ei ole korvattu muilla ainesosilla ja joissa liha on oleellinen osa tuotetta. Komissio perustelee ehdotusta erityisistä säännöksistä lihaan liittyvien ilmaisujen suojaamisesta sillä, että kuluttajat voisivat tehdä tietoisia valintoja

Sektorikohtaiset tuet ja tuottajaorganisaatiot

Komissio ehdottaa muutoksia eri tuotantoalojen sektorikohtaisiin ohjelmiin ja tuottajaorganisaatioita koskeviin säännöksiin. Ehdotuksessa siirrettäisiin sektorikohtaisia ohjelmia koskevat säännökset takaisin yhteiseen markkinajärjestelyasetukseen YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta (Asetus (EU) 2021/2115). Kumppanuusrahastoasetusehdotuksessa säädetään siitä, että jäsenvaltioiden tulisi sisällyttää sektoriohjelmat osaksi kumppanuussuunnitelmaan.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltion olisi otettava mukaan kumppanuussuunnitelmaansa toimenpiteet ja niiden tuet tuottajaorganisaatioille mm. hedelmä- ja vihannesalalla sekä valkuaiskasvialalla, mikäli jäsenvaltiossa jo on tuottajaorganisaatioita kyseisillä aloilla. Tämän lisäksi jäsenvaltio voisi valita muita aloja, joissa tukea toimintaohjelmille voitaisiin myöntää. Mehiläisalan toimenpiteet olisivat jäsenvaltioille pakollisia, kuten nykyisellä kaudella.

Kumppanuusrahastoasetusehdotuksen mukaan sektoriohjelmat rahoitettaisiin jatkossa jäsenvaltioiden ja EU:n yhteisrahoituksella. Jäsenvaltion osuus olisi vähintään 30 prosenttia. Kuluvalla kaudella hedelmä- ja vihannessektorin ohjelmat ovat olleet kokonaan EU:n rahoittamia ja mahdolliset muiden alojen ohjelmat on voinut rahoittaa EU:n kokonaan rahoittamien suorien tukien kirjekuoresta, mikäli jäsenvaltiot ovat ottaneet toimenpiteitä näille aloille CAP-suunnitelmaansa. Jatkossa toimintarahasto rahoitettaisiin tuottajaorganisaation jäsenen, Euroopan unionin ja kansallisella rahoituksella. Aiemmillä kausilla kansallinen rahoitusosuus on ollut vapaaehtoista.

Mehiläisalan toimenpiteiden osalta kansallisen rahoitusosuuden tulisi nykyiseen tapaan olla vähintään yhtä suuri kuin EU:n rahoitusosuuden. Tukitaso voi olla muista sektorituista poiketen 100 prosenttia aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista kuten nykyiselläänkin. Muissa sektorituissa enimmäistukitaso olisi pääsääntöisesti 75 prosenttia tietyin poikkeuksin.

Sektoriohjelmissa tuettavia toimenpiteitä (interventiot) voivat ehdotuksen mukaan aiempaan tapaan olla esimerkiksi riskienhallintatoimet, investoinnit aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen, neuvontapalvelut, menekinedistäminen, yhteinen varastointi, toimet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sekä ympäristötoimet.

Hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden lisäksi tuottajien perustamat ja hallitsemat tuottajaryhmät voisivat tehdä toimintaohjelman, jos ne samalla tekevät suunnitelman siitä, miten ryhmä aikoo pyrkiä hyväksytyksi tuottajaorganisaatioksi.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltion tulisi määritellä kumppanuussuunnitelmassaan, miten kaupan pidetyn tuotannon arvo lasketaan. Nykyisellä kaudella komissio antoi erityisesti hedelmä- ja vihannesalalla delegoidulla asetuksellaan tarkempia säännöksiä siitä, miten tämä lasketaan.

Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelma olisi voimassa vähintään kolme vuotta ja enintään seitsemän vuotta.

Komissiolle ehdotetaan siirrettäväksi toimivaltaa antaa delegoituja säädöksiä toimenpiteiden moitteettoman toteuttamisen varmistamiseksi erityisesti välttämällä kilpailun vääristymistä sisämarkkinoilla ja varmistamalla kestävä kehitys.

Lisäksi komissiolle siirrettäisiin toimivaltaa antaa delegoituja säädöksiä tuen keskeyttämiseen, vähentämiseen ja takaisinperintään liittyen, jos hyväksymisperusteita ei noudateta.

Valkuaiskasvit

Komissio ehdottaa toimia valkuaiskasveille, koska EU:n maataloussektori on riippuvainen korkealaatuisten proteiinien tuonnista ja valkuaiskasvien tuotantoon EU:ssa liittyy viljelyyn ja ilmastomuutokseen kytkeytyviä haasteita. Tavoitteena on vahvistaa EU:n strategista autonomiaa ja kannustaa viljelijöitä investoimaan valkuaiskasvien tuotantoon. Tämä tukisi samalla kestävää kotieläintuotantoa ja parantaisi viljelijöiden asemaa arvoketjussa.

Komission ehdottamiin muutoksiin kuuluu valkuaiskasveja käsittelevän tuotealan perustaminen EU:n yhteiseen markkinajärjestelyn liitteeseen I, jotta niiden merkitys korostuu nykyisestään. Valkuiskasvien tuottajaorganisaation tai toimialajärjestön, joka on hyväksytty ennen asetuksen voimaantulopäivää, olisi katsottava olevan hyväksytty kyseisellä liitteen I tuotealalla. Niiden olisi samalla myös säilytettävä aikaisempi hyväksymisensä muiden alojen tuotteiden osalta. Komissio ehdottaa mahdollisuutta vahvistaa valkuaiskasveille kaupan pitämisen vaatimuksia, jotta kuluttajat saisivat parempaa tietoa tuotteiden alkuperästä. Näillä toimilla pyritään lisäämään tuotantoa, vähentämään tuontiriippuvuutta ja parantamaan markkinoiden läpinäkyvyyttä. Samoin olisi toimittava myös hampupualalla.

Maataloustuotteiden saatavuus hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä

Uutena kokonaisuutena yhteiseen markkinajärjestelyyn komissio ehdottaa toimia maataloustuotteiden saatavuuden turvaamiseksi hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä. Viime vuosien kriisit – kuten pandemia, Venäjän hyökkäyssota ja geopoliittiset jännitteet – ovat

paljastaneet EU:n ruokajärjestelmän haavoittuvuuden. Tavoitteena on varmistaa, että elintarvikkeiden saatavuus säilyy kaikissa olosuhteissa ja että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot voivat jatkua kriisien aikana.

Komission ehdottamiin perustason toimenpiteisiin kuuluu jäsenvaltioiden velvoittaminen laatimaan kansalliset valmius- ja reagoitusuunnitelmat, jotka sisältävät muun muassa varastotietojärjestelmän perustaminen keskeisille maataloustuotteille, toimitusketjujen haavoittuvuuksien arvioinnin ja hätäviestintäprotokollat. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi nimettävä vastuulliset viranomaiset ja osallistuttava EU-tason stressitesteihin. Jäsenvaltiot voisivat perustaa maataloustuotteiden varmuusvarastoja, kuitenkin siten että varastojen markkinavaikutukset on minimoitu. Komissio korostaa ehdotuksessaan, että arkaluonteiset tiedot – kuten varastojen määrät, logistiikan kapasiteetti ja toimitusketjujen haavoittuvuudet – käsitellään turvallisesti EU:n sääntöjen mukaisesti.

Komissio ehdottaa, että yhteisen markkinajärjestelyn piiriin tuodaan myös vuodesta 2022 toimintansa aloittaneen Euroopan ruokaturvakriisien valmius- ja toimintamekanismi (EFSCM), joka kokoaa yhteen jäsenvaltioiden viranomaiset, sidosryhmät ja tarvittaessa kolmansien maiden edustajat. EFSCM:n avulla edistetään yhteistyötä, jaetaan parhaita käytäntöjä, toteutetaan stressitestejä ja kehitetään yhteisiä toimintamalleja, joilla voidaan tunnistaa ja hallita ruokaketjun rakenteellisia haavoittuvuuksia.

Muuta

Ehdotuksesta on poistettu viittaukset YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen (EU) 2021/2115 määritelmiin. Ehdotukseen ei kuitenkaan sisälly vastaavanlaista viittausta kumppanuusrahastoasetusehdotuksen määritelmiin.

EU:n julkiseen interventiotointaan liittyvä asetuksen 7 artikla ehdotetaan poistettavaksi EU:n tuomioistuimen asiassa C-113/14 antaman ratkaisun seurauksena.

Hampun maataloustuotanto on ollut sallittua, YMP:n määrittelemien edellytyksin, Suomen EU jäsenyydestä alkaen. Nykyisessä yhteisessä markkinajärjestelyssä on säädetty raakahampun ja hampun siementen tuonnin edellytyksistä unioniin. Komissio ehdottaa, että myös hampun tuotantoa koskevat säännöt sisällytettäisiin nykyisestä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta yhteiseen markkinajärjestelyyn. Uutena asiana komissio ehdottaa hampun kaupan pitämisen sääntöjen lisäämistä yhteiseen markkinajärjestelyyn. Unionin tuomioistuimen tuomion C-663/18 johdosta ja, jäsenvaltioiden säännösten erojen poistamiseksi komissio ehdottaa raakahampun ja hampun siementen ohella myös hamppukasvin muut osat lisättäväksi yhteiseen markkinajärjestelyyn. Useat hampputuotteet, kuten raakahamppu (CN 5302), hampunsiemenet (CN 1207 99 91) ja muut hampun osat (CN 1211 90 86), luetellaan SEUT-sopimuksen liitteessä I maataloustuotteina. Hampun tuotannon, kaupan pitämisen ja tuonnin edellytyksenä on säilytetty nykyisessä YMP-asetuksessa (EU) N:o 2021/2115 hampun viljelijälle pinta-alatuen saamisen edellytyksenä säädetty vaatimus tetrahydrokannabinoli (THC) pitoisuudesta sekä hyväksyttyjen lajikkeiden ja sertifioitujen kylvösiementen käytöstä. Komissio ei esitä muutoksia hamppulajikkeiden hyväksymisessä käytetyn THC-pitoisuuden 0,3 %:n enimmäisrajaan. Komission ehdotus perustuu hampun kasvavaan taloudelliseen potentiaaliin biotaloudessa ja sen viljelyn tuomiin ympäristöhyötyihin. Tavoitteena on yhtenäistää hampun tuotantoa koskevaa sääntelyä jäsenvaltioiden välillä ja edistää alan kehitystä. Komissio viittaa johdanto-osan kappaleissa myös 1961 YK:n huumausaineyleissopimukseen ja vuoden 1971 psykotrooppisia aineita koskevaan yleissopimukseen, Komissio myös toteaa, että tuomioistuimen tuomion C-663/1826 esittämistä perusteluista käy kuitenkin ilmi, että ei-

psykoaktiivisia tuotteita, kuten alhaisen THC-pitoisuuden hamppulajikkeista saatua CBD:tä, ei pidä katsoa näissä yleissopimuksissa tarkoitetuiksi huumausaineiksi.

Sokerin osalta asetusehdotuksessa selkeytetään sopimusehtoja vahvistaen samalla viljelijöiden asemaa sopimusneuvotteluissa. Säännökset koskisivat jatkossa sekä sokerijuurikasta että sokeriruokoa.

Asetusehdotuksen mukaan 214a artikla Etelä-Suomen kansallisesta tuesta olisi voimassa myös vuosina 2028–2034. Ehdotuksessa on kuvattu tukiohjelman perusteet Etelä-Suomen kansallisessa tuessa kuluvalle tukikaudella 2022–2027 ja todettu, että tukiohjelma voi jatkua samoilla periaatteilla vuosina 2028–2034. Komissio antaa aiempaan tapaan erikseen tarkemman tuen toimeenpanoa koskevan päätöksen saatuaan Suomen virallisen esityksen tuen jatkosta. Myös seuraavalla kaudella tuen kokonaismäärä olisi asetusehdotuksen mukaan aleneva ja rajattu tukikauden lopussa enintään 67 prosenttiin edellisen tukikauden lopun tukimäärästä. Siten asetusehdotus säilyttää mahdollisuuden jatkaa Etelä-Suomen kansallisen tuen toimeenpanoa ja on samalla johdonmukainen tuen nykykauden periaatteiden kanssa.

Komissio ehdottaa myös muutoksia yhteisen markkinajärjestelyasetuksen liitteisiin. Komissio mm. ehdottaa valkuaiskasveille omaa erillistä osaluetteloa liitteeseen I. Lisäksi komissio ehdottaa teknisiä muutoksia liitteen eri osiin.

Voimaantulo ja soveltaminen

Komissio ehdottaa, että asetus tulee voimaan 20. päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Hampun kaupan pitämisen, tuotannon ja tuonnin edellytyksiä koskevia sääntöjä olisi kuitenkin sovellettava asetuksen voimaantulopäivää seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta alkaen.

Jotta jäsenvaltioilla olisi aikaa aloittaa maataloustuotteiden saatavuutta hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä koskevien säännösten täytäntöönpano, näitä säännöksiä olisi sovellettava 12 kuukautta asetuksen voimaantulopäivästä alkaen. Samoin asetuksen liitteen I lihan ja lihavalmisteen nimityksiä koskevia säännöksiä olisi alettava soveltaa 12 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulopäivästä.

Jotta sokerialan sidosryhmillä olisi riittävästi sopeutumisaikaa, toimialakohtaisia sopimuksia koskevien muutosten soveltamista olisi lykättävä asetuksen voimaantulovuotta seuraavaan 1 päivään lokakuuta.

Seuraavia kohtia sovellettaisiin 1.1.2028 alkaen: kumppanuusrahoitusasetuksen ja tuloksellisuusasetuksen säännöksiä soveltaminen, YMP:n suunnitelma-asetuksen ja horisontaaliasetusta koskevien viittausten kumoaminen, julkisia interventioita koskeva siirretty säädösvalta delegoitujen säädösten osalta, koulujakelua koskevan nykyisen luvun kumoaminen, syrjäisimpien alueiden tuotteiden kaupan pitäminen, viinitilarekisteri, sokerialan kansalliset tuet Ranskan syrjäisimmillä alueilla, koulujakelun kansallinen tukeminen, vakuudet ja tiettyjä koulujakelun maitopohjaisia maustettuja tuotteita koskevan liitteen poisto. Soveltamispäivä 1.1.2028 on asetusehdotuksessa hakasulkeissa, koska tarkka soveltamispäivä viimeistellään osana lainsäädäntöprosessia.

Lisäksi julkisten interventioiden täytäntöönpanosäädöksiä koskevan kohdan soveltaminen riippuisi kumppanuusrahoituksen perustamisesta annetun asetuksen soveltamispäivästä.

Muutokset neuvoston asetukseen (EU) N:o 1370/2013 maataloustuotteiden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä

Ehdotuksen mukaan asetuksen (EU) 1370/2013 koulujakelun tuen määrää koskeva 5 artikla ja jäsenmaiden määrärahoja koskeva liite I poistettaisiin. Koulujakelutuen rahoituksesta säädettäisiin kumppanuusrahastoasetuksessa. Kouluvuoden 2027/2028 osalta markkinajärjestelyasetuksessa on säädetty viiden kuukauden siirtymäjaksen rahoituksesta.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

4.1. Oikeusperusta

Komissio esittää yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen muuttamista koskevan ehdotuksen oikeusperustaksi yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 artiklaa ja 43 artiklan 2 kohtaa sekä EU:n syrjäisiä alueita koskevaa SEUT 349 artiklaa. SEUT 43 artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto noudattavat tavallista lainsäätämisyhteistyä. Neuvosto tekee päätöksen määräenemmistöllä.

Komissio esittää asetuksen (EU) N:o 1370/2013 muuttamista koskevan ehdotuksen oikeusperustaksi SEUT 43 artiklan 3 kohtaa, jonka mukaan neuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta hintojen, maksujen, tukien ja määrällisten rajoitusten vahvistamiseen sekä kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen ja jakamiseen liittyvät toimenpiteet. Neuvosto tekee päätöksen määräenemmistöllä.

Valtioneuvosto pitää kummankin ehdotuksen osalta ehdotettuja oikeusperustoja asianmukaisina.

4.2. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

SEUT:ssa määrätään, että jäsenvaltiot ja EU hallinnoivat yhteistä maatalouspolitiikkaa yhteistyössä ja unionissa on käytössä yhteinen maatalouspolitiikka, jolla on yhteiset tavoitteet ja yhteinen täytäntöönpano. Muutettaviksi ehdotetut asetukset (EU) 1308/2013 ja (EU) N:o 1370/2013 ovat osa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan lainsäädäntökehystä. Näiden asetusten muuttaminen voidaan tehdä ainoastaan EU:n tasolla. Lisäksi kun otetaan huomioon yhteisen markkinajärjestelyn EU:n laajuinen ulottuvuus ja maataloustuotteiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla, asiaa on käsiteltävä EU:n tasolla eikä jäsenvaltion tasolla.

Yhteistä markkinajärjestelyä koskevalla ehdotuksella esitetään kohdennettuja muutoksia ja vain siinä määrin kuin se on ehdottoman välttämätöntä ehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotus asetuksen (EU) N:o 1370/2013 muuttamiseksi kohdistuu tiettyjen säännösten kumoamiseen sen seurauksena, että EU:n koulujakelujärjestelmää koskevat säännökset yhteistä markkinajärjestelyä koskevassa asetuksessa esitetään kumottaviksi. Tämän seurauksena säännökset menettävät merkityksensä.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksia toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisina.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Yhteisen markkinajärjestelyasetusehdotuksen lopulliset vaikutukset sektorituille ja koulujakelujärjestelmälle riippuvat siitä, millaiseksi kumppanuusrahastoasetuksen säännökset muotoutuvat ja millaisia valintoja jäsenvaltio tekee kumppanuussuunnitelmassaan.

Vaikutukset toimijoille

Koulujakelutukeen markkinajärjestelyasetuksessa esitetyt muutokset eivät aiheuta välittömiä vaikutuksia toimijoille. Koulujakelutukeen käytettävän rahoituksen määrä riippuu jatkossa kumppanuussuunnitelman varojen kansallisesta jaosta.

Koulujakelujärjestelmän siirtyminen osaksi entistä laajempaa säädöskokonaisuutta saattaa johtaa hakijoiden hallinnollisen taakan lisääntymiseen. Nykyisellään osa hakijoista ei hyödynnä koulujakelujärjestelmää, koska tuen hakeminen koetaan liian työlääksi saatavaan tukeen nähden. Nykyisin noin 50 % kouluista hakee tätä kautta tukea.

Koulujakelussa tukikelpoisina tuotteina säilyvät tuoreet hedelmät ja vihannekset mukaan lukien banaanit, hedelmä- ja vihannesjalosteet sekä maito ja maitotaloustuotteet. Ehdotukseen lisätyt ravitsemukseen liittyvät rajoitukset on jo nykyisellään huomioitu tukea koskevassa kansallisessa lainsäädännössä ravitsemussuosituksen mukaisina vaatimuksina, jotka ovat komission nyt ehdottamia tiukempia.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmia koskeva asetusmuutos ei todennäköisesti tule aiheuttamaan suuria muutoksia toimijoille. Tämä edellyttää sitä, että kumppanuussuunnitelma-asetuksessa määritellyn julkisen tuen taso ei ylittäisi 50 prosenttia. Silloin tukeen ei sovellettaisi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016), jonka soveltaminen toisi merkittävän hallinnollisen taakan tuottajaorganisaatioille.

Valkuaiskasvituotteiden ja punaisen lihan alkuperä voidaan tiedottaa paremmin kuluttajille, kun ne lisätään niiden tuotteiden luetteloon, joista voidaan antaa kaupan pitämisen vaatimuksia. Juuston osalta vastaavasti voidaan vahvistaa juustojen määritelmät, joka parantaa kuluttajien saamaa informaatiota ja toisaalta selkeyttää kilpailutilannetta juustojen valmistajien välillä. On epäselvää millaisia vaikutuksia juuston kaupan pitämisen vaatimukset aiheuttavat, koska määritelmät on tarkoitus antaa alemman asteisilla säädöksillä.

Lihaan liittyvien ilmaisujen suojaaminen lisäksi sisämarkkinoiden avoimuutta elintarvikkeiden koostumuksen ja ravintosisällön osalta ja varmistaisi, että kuluttajat voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja. Nykyisin jo elintarviketietoasetuksessa (EU) 1169/2011 säädetään, että kuluttajia ei saa johtaa harhaan. Eräät jäsenvaltiot ovat kuitenkin antaneet viime vuosina kansallisia säädöksiä tuotteiden nimistä, jotka olisivat sallittuja vain eläinperäisille tuotteille. Komission ehdotus EU-tason säädöksestä voisikin selkeyttää tilannetta sisämarkkinoilla. Suomessa Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan ruhon osiin viittavia nimityksiä ei kasvipohjaisissa valmisteissa tulisi käyttää. Sen sijaan tuotteen muotoon viittavia nimityksiä, kuten vaikka kasvispihvi, voisi käyttää. Pääsääntöisesti nykyinen tulkinta Suomessa vastaa ehdotettua.

Komission ehdottaman maataloustuotteiden saatavuus hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä kokonaisuuden sisältämien toimenpiteiden ei arvioida tuovan merkittäviä lisävaatimuksia elintarvikesektorin toimijoille.

Hampun viljelyä ja ulkomaankauppaa koskeva esitys on tietyin osin muutos nykyiseen. Nykyiselläänkin hamppu kuuluu YMP:n piiriin ja yhteisen markkinajärjestelyasetuksen

soveltamisalaan. Hampun kaupan pitämistä koskeva esitys on laadittu selkeyttämään hampun tuottamista ja kaupan pitämistä EU:n yhteismarkkinoilla. Uusissa säännöksissä säilytetään edelleen komission mukaan kansanterveyden suojeleminen, pidetään kiinni 0,3 prosentin THC-pitoisuuden raja-arvosta ja varmistetaan kansainvälisen huumausainesopimusten noudattaminen. Ehdotuksessa ei toisaalta ole tarkasteltu jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä ja niiden näkökulmia liittyen yleisesti huumausainevalvontaan.

Yhteisellä markkinajärjestelyasetuksella säädetään, millaisia maataloustuotteita voidaan tuottaa ja pitää kaupan unionin sisämarkkinoilla. Hampun käytöstä säädetään muulla lainsäädännöllä. Esimerkiksi EU:n elintarvikelainsäädäntö ei tällä hetkellä salli THC:tä kuin ainoastaan kontaminaationa hampun siemenissä ja niistä saatavissa tuotteissa EU:n vierasainasetuksessa (EU) 2023/915 asetettujen enimmäismäärien mukaisesti.

Vaikutukset hallinnolle

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksesta annetussa valtioneuvoston kirjelmässä on kuvattu YMP:n EU-säädösten jakautumista kumppanuusrahastoasetuksen ja YMP-asetuksen välille ja sen asettamia haasteita kokonaisuudelle. Nämä hallinnolliset vaikutukset suunnitteluun, hallinnointiin ja tietojärjestelmien kehittämiseen koskevat myös koulujakelujärjestelmää ja sektoritukia.

Koulujakelutuen siirtyminen osaksi laajempaa kumppanuussuunnitelmaa merkitsee todennäköisesti tuen toimeenpanon muuttumista entistä raskaammaksi, kun järjestelmän toteutus ja tulokset sidotaan laajempiin tavoitteisiin ja suoritusindikaattoreihin. Tähän tukimuotoon EU-tasolta saatava rahoitus vastaa nykyisellään heikosti toimeenpanosta hallinnolle aiheutuvia kustannuksia.

Mehiläishoitoalan toimenpiteet ovat nykyisellään raskas toimeenpanoltaan alan ja toimenpiteiden kokoluokkaan nähden. Myös mehiläishoitoalan toimeenpano voi muodostua kohtuuttomaksi osana uutta kokonaisuutta.

Mikäli tukivaatimusta tuottajaorganisaatioiden pakollisille toimintaohjelmille laajennetaan koskemaan uusia aloja, kuten valkuaiskasveja ja humalaa, järjestelmien rakentaminen sekä niiden hallinnointi ja raportointi aiheuttaisi lisäresurssitarvetta hallinnolle.

Komission ehdottaman maataloustuotteiden saatavuus hätätilanteissa ja vakavissa kriiseissä kokonaisuuden ei arvioida tuovan merkittäviä hallinnollisia vaikutuksia. Suomella on pitkät perinteet huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyvissä asioissa. Komission ehdottamat toimet vaativat jonkin verran viranomais- ja sidosryhmäyhteistyön tiivistämistä elintarvikesektorilla mutta tämän nähdään sopivan hyvin Suomen vaalimaan kokonaisturvallisuuden malliin.

Hampun maataloustuotantoa ja tuontia kolmansista maista säädellään jo nykyisessä YMP-järjestelmässä, joten komission ehdotus ei sinällään lisää hallinnointia. Uudessa hampun kaupan pitämistä koskevassa osiossa, komissio ei esitä suoria toimia sen hallinnointiin, joten tästä näkökulmasta ehdotus on esimerkiksi hampun viljelyä valvovan hallinnon näkökulmasta neutraali. Hampun viljelyä valvotaan jo tälläkin hetkellä YMP:n säännösten mukaisesti. Siementen pitää olla sertifioituja ja lajikkeiden EU:n kasvilajikeluettelossa. ELY-keskus kerää hampuviljelyksistä näytteitä heinä-syyskuussa ennen sadonkorjuuta THC- eli tetrahydrokannabinolipitoisuuden määrittämistä varten.

Ehdotuksella saattaa olla vaikutuksia muihin hallinnonaloihin niiden huumausainevalvonnan tarpeen näkökulmasta. Ehdotuksella voi olla välillisiä vaikutuksia kansalliseen huumausainelainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Kumppanuusrahastoasetusta koskevan ehdotuksen mukaan koulujakelutuki edellyttää jatkossa vähintään 30 prosentin kansallista osarahoitusta, kun nykyisin tuki on kokonaan EU-rahoitteinen. Nykyisellään Suomen osuus koulujakelujärjestelmän tuesta on ollut kouluhedelmien ja -vihannesten osalta noin 1,7 miljoonaa euroa ja koulumaidon noin 2,7 miljoonaa euroa kouluvuotta kohden. Komission ehdotuksessa koulujakelujärjestelmän rahoitusta ei ole sisällytetty yhteiselle maatalouspolitiikalle erikseen varattuun rahoitusosuuteen.

Mehiläishoitoalan EU-osuus on nykyisellään noin 200 000 euroa varainhoitovuotta kohden.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot päättäisivät osana Kumppanuussuunnitelmaa järjestelmän rahoituksen määrästä. Rahoitukseen liittyvät muutokset on käsitelty tarkemmin kumppanuusrahastoasetuksen U-kirjeessä.

Kumppanuusrahastoasetusta koskevan ehdotuksen mukaan tuki hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmille edellyttää jatkossa vähintään 30 prosentin kansallista osarahoitusta julkisen rahan osuudesta, kun nykyisin tuki on kokonaan EU-rahoitteinen. Nykyisellään hedelmien- ja vihannesten tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien kautta maksetaan tukea suomalaisille tuottajaorganisaatioille noin 4 000 000 euroa vuodessa. Mikäli muilla aloilla tuetaan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmia, vaaditaan myös sama vähintään 30 prosentin kansallinen osarahoitus. Rahoitukseen liittyvät muutokset on käsitelty tarkemmin kumppanuusrahastoasetusehdotuksen U-kirjeessä.

Tukijärjestelmiin liittyvillä kansallisilla rahoitusosuuksilla on vaikutusta valtion talousarvioon.

Mikäli kansallisesti, muun kuin YMP lainsäädännön nojalla, koetaan tarpeelliseksi valvoa maataloudessa tuotetun hampun viljelyä ja kaupan pitämistä enemmän kuin YMP:n säädökset edellyttävät, vaikuttaa se useiden viranomaisten toimintaan ja näin ollen valtion talousarvioon.

Lainsäädännölliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset aiheuttavat muutoksia lakiin maataloustuotteiden markkinajärjestelyistä (999/2012) ja tämän nojalla annettuihin valtioneuvoston asetuksiin.

YMP:n piirissä tuotetun hampun osalta komission ehdotus voi vaikuttaa välillisesti tarpeeseen tarkastella muutostarvetta kansalliseen lainsäädäntöön liittyen mm. huumausainelakiin (373/2008) ja valtioneuvoston asetukseen huumausaineena pidettävistä aineista, kasveista ja valmisteista (543/2008). Myös rikoslain (39/1889) tarkastelu voisi olla tarpeen.

Ympäristövaikutukset

Valitessaan tuotteita koulujakelujärjestelmään jäsenvaltio voi priorisoida tuotteita, joilla on matala ilmastojalanjälki tai jotka ovat luonnonmukaisesti tuotettuja. Tuessa tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmille ja mehiläissektorille voidaan valita interventioita, jotka suojelevat tai parantavat ympäristön tilaa.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotetulla sääntelyllä ei ole erityistä merkitystä Suomen perustuslain kannalta, eikä sillä rajoiteta perus- tai ihmisoikeuksien toteutumista.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 §:n 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin kokonaan rahoittamat tukijärjestelmät ja markkinatoimet. Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaa kuuluu puolestaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 15 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen eli maaseuturahastosta osarahoitettavat tukijärjestelmät. Näin ollen ehdotukset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Ehdotuksia käsitellään maatalous- ja kalastusneuvostossa sekä sen alaisessa maatalouden erityiskomiteassa.

Käsittelystä Euroopan parlamentissa ei vielä ole tietoa. Todennäköisesti yhteistä markkinajärjestelyasetusehdotusta käsitellään maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Valtioneuvoston kirjelmä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Komission ehdotus esiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kokouksessa 14.8.2025 ja 17.10.2025. Luonnos kirjelmäksi käsiteltiin maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallisessa menettelyssä 29.-30.10.2025. Ehdotus on käsitelty MFF-johtoryhmässä 3.11.2025. Luonnos kirjelmäksi on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 13.11.2025.

10 Valtioneuvoston kanta

Yhteinen markkinajärjestelyasetusehdotus

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission ehdotuksiin maatalouspolitiikan uudistamiseksi sisältyy muutoksia myös yhteiseen markkinajärjestelyasetukseen. Ehdotus täydentää YMP:n kokonaisuutta ja on tavoitteeltaan hyvä lähtökohta keskusteluille uudistuksen sisällöstä.

Valtioneuvosto korostaa, että ruokaketjun toimivuuden ja arvonmuodostuksen edistäminen ovat tukipolitiikan rinnalla keskeisessä roolissa viljelijöiden tulonmuodostuksessa. Valtioneuvosto korostaa, että tuottajien asemaa ruokaketjussa olisi vahvistettava ja kehitettävä siihen liittyvää EU-lainsäädäntöä.

Valtioneuvosto on sitoutunut lapsille maksuttomaan kouluruokailuun ja ruokakasvatuksen kehittämiseen. Maksuton kouluruokailu edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia ja toimii kasvatuksellisenä työvälineenä. Valtioneuvosto näkee, että EU:n koulujakelujärjestelmä on tukenut maksutonta kouluruokailua erityisesti luonnonmukaisen tuotannon tavoitteiden saavuttamisessa kotimaisen luomumaidon osalta. Valtioneuvosto katsoo, että

koulujakelujärjestelmän tulisi säilyä jäsenvaltioille vapaaehtoisena ja hallinnolliselta taakaltaan nykyistä keveämpänä.

Toisin kuin komissio ehdottaa, valtioneuvosto katsoo, että mehiläishoitoalan toimenpiteiden tulisi olla vapaaehtoisia jäsenvaltioille.

Valtioneuvosto pitää positiivisena, että jäsenvaltiot voivat valita sektoritoimenpiteiden listalta omiin olosuhteisiinsa sopivimmat toimenpiteet. Valtioneuvosto toteaa, että yhteiseen markkinajärjestelyasetukseen liittyvien toimien käytettävissä olevasta kansallisesta rahoituksesta linjataan erikseen julkisen talouden voimavarojen puitteissa komission ehdotuksen käsittelyn edetessä ja sen yksityiskohtien täsmentyessä.

Valtioneuvosto suhtautuu yleisesti positiivisesti komission ehdottamiin muutoksiin kaupan pitämisen vaatimuksiin. Valtioneuvosto pitää alkuperätietojen näkymistä lihatuotteiden yhteydessä tärkeänä, mutta katsoo yleisesti, että alkuperätiedoista tulisi ensisijaisesti säätää elintarviketietoasetuksessa ((EU) N:o 1169/2011).

Valtioneuvosto suhtautuu varauksella komission ehdotukseen uusista nimityksistä, joita voidaan käyttää ainoastaan lihatuotteiden yhteydessä. Valtioneuvosto katsoo, että nykyiset säännökset takaavat riittävällä tavalla sen, että kuluttajia ei johdeta harhaan. Ehdotus voisi myös lisätä yritysten hallinnollista taakkaa.

Valtioneuvosto voi hyväksyä sokerisektorin sopimuksiin tehtävät tarkennukset.

Valtioneuvosto pitää hyvänä pyrkimystä täsmentää EU:n sääntelyä liittyen maataloushampun viljelyyn, kaupanpitämiseen ja tuontiin, mutta suhtautuu ehdotukseen varauksellisesti, koska ehdotuksessa ei ole huomioitu kansallisia erityispiirteitä huumausainelainsäädännössä. Valtioneuvosto pitää välttämättömänä, että siltä osin kuin ehdotuksella on vaikutuksia kansalliseen huumausainelainsäädäntöön, neuvotteluissa saavutetaan ratkaisu, jolla mahdollistettaisiin asianmukainen kansallinen liikkumavara.

Valtioneuvosto katsoo, että erityislainsäädännöstä, kuten elintarvike- tai rehulainsäädännöstä tulevat rajoitukset tulee huomioida ja siksi komissiolta tulisi vielä saada lisätietoa hampun kaupan pitämistä koskevan ehdotuksen suhteesta muuhun lainsäädäntöön.

Valtioneuvosto näkee hyvänä, että komissio pyrkii ehdotuksessa parantamaan kriisivarautumista sekä jäsenvaltioissa että EU-tasolla. Olisi hyvä, että varautumisasioita koordinoidaan elintarvikesektorilla vahvemmin myös EU-tasolla.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jatkokäsittelyssä ei aiheudu muutoksia, joilla olisi kriittisiä vaikutuksia Suomen kokonaisturvallisuuden periaatteisiin pohjautuvaan elintarvikehuollon varautumisjärjestelmään. Valtioneuvosto myös huomauttaa, että monet varautumiskysymykset ovat luonteeltaan salaista tietoa mikä tulisi huomioida, kun esimerkiksi valmiussuunnitelmia käsitellään.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että ehdotus antaa mahdollisuuksia kehittää valkuaiskasvialaa eri toimenpitein entistä vahvemmin ja pitää komission ehdotuksia alan edistämiseksi tervetulleina.

Valtioneuvosto katsoo, että uudistuksen yhteydessä olisi tarpeen päivittää asetuksen liitettä I siten, että siihen lisätään ruokohelpi ja villa, jotta nämä tuotteet voidaan ottaa huomioon tukivälineitä suunniteltaessa.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksessa komissiolle siirrettävä toimivalta antaa delegoituja säädöksiä on asianmukainen.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että asetusehdotus antaa mahdollisuuden jatkaa Etelä-Suomen kansallisen tuen toimeenpanoa myös vuosina 2028–2034.

Fixing-asetus

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen asetuksen muutoksiksi.